

ČVUT

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ

Bakalářská práce

Další vzdělávání učitelů praktického vyučování a odborného výcviku

Autor práce: Josef Kišš

Akademický rok: 2023/2024

Studijní program: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jaroslav Veteška, Ph.D., MBA

Abstrakt

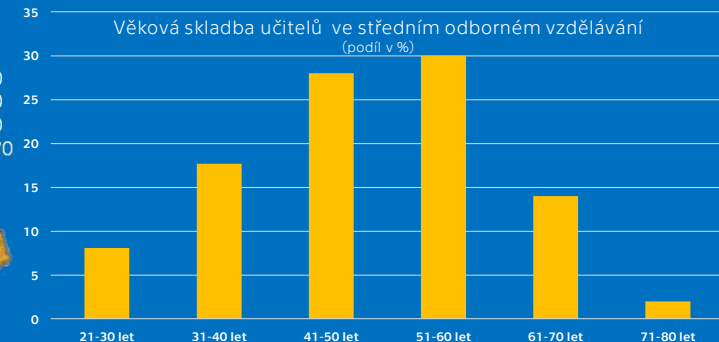
V povolání učitele odborného výcviku a praktického vyučování má druh dalšího vzdělávání dva směry, které jsou navzájem propojené. Jedním směrem je odbornost ve své profesi, druhým směrem jsou pedagogické kompetence. Teoretická část bakalářské práce má za cíl zpracovat a souhrnně předložit předepsané a požadované kvalifikace a kompetence z obou směrů. Dále vypisuje a analyzuje legislativní požadavky, které je třeba splnit k výkonu učitele odborného výcviku a praktického vyučování, a také určuje jaké platové zařazení těmto učitelům náleží. V praktické části byl proveden kvalitativní průzkum metodou polostrukturovaného interview s cílem zjistit, jaký pohled a postoj na další vzdělávání má vybraná skupina dotazovaných učitelů. Šetření proběhlo na dvou středních odborných školách technického zaměření v Karlovarském kraji. Dílčími cíli bylo vyhledat skutečnosti, které jim pomáhají, nebo brání k dalšímu rozvoji vzdělávání a zda je ze strany vedení školy a školských institucí snaha další vzdělávání podporovat. Na základě zjištěných faktů a stanovených hypotéz je formulován závěr s návrhem a doporučením pro zlepšení možností k dalšímu vzdělávání.

Abstract

In the profession of a vocational training teacher and practical teaching, the type of further education has two directions, which are interconnected. One direction is expertise in their profession, the other direction is pedagogical competence. The theoretical part of the bachelor's thesis aims to process and comprehensively present the prescribed and required qualifications and competencies from both directions. It also lists and analyzes legislative requirements that need to be met to perform the teacher of vocational training and practical teaching, and also determines what salary classification these teachers belong to. In the practical part, a qualitative survey was conducted using the method of semi-structured interview with the aim of finding out what view and attitude to further education has a selected group of surveyed teachers. The investigation took place at two secondary vocational schools of technical focus in the Karlovy Vary region. Partial goals were to find facts that help them or hinder further development of education and whether there is an effort to support further education from the school management and school institutions. Based on the facts found and the hypotheses set, a conclusion is formulated with a practical proposal and recommendation for improving the possibilities for further education.

Podíl nekvalifikovaných učitelů ŠŠ v %
Zdroj dat: ČSU, ČSÍ 2022

Věková skladba učitelů ve středním odborném vzdělávání (podíl v %)

Metodika a výsledky výzkumu

Praktická část předkládá výsledky interview ze dvou středních odborných škol technického zaměření v Karlovarském kraji. Dotazovaní respondenti jsou učitelé odborného výcviku nebo praktického vyučování. Výzkum proběhl od prosince 2023 do února 2024 s celkem 15 respondenty. Souhrnný přehled v pěti bodech přináší tato zjištění:

1

Různorodý směr k učitelství

Ihned po počátečním vzdělávání **nejednou**

Cílená změna povolání v průběhu pracovního života **nejčastěji**

Touha k předávání rad a zkušeností **nezřídka**

2

Pedagogické vzdělávání po nástupu na pozici PV a OV

Bez absolvování povinného pedagogického vzdělávání **nikdy**

Doplňkové pedagogické studium **téměř vždy**

Bakalářské studium pedagogiky **výjimečně**

3

Vzdělávání v průběhu profesní dráhy

Neformální odborné - povinné školení, kurzy **pravidelné, opakující se**

Neformální pedagogické - kurzy, diskuze s odborníky **výjimečné, nepravidelné**

Informální odborné - samostudium, předávání zkušeností **stálé, trvajících dlouhodobě**

Informální pedagogické - a) zlepšení kvality výuky, b) zvládnutí chování žáků

a) **výjimečné**, b) **občasné**

4

Motivace k dalšímu vzdělávání

Další pedagogické vzdělávání **ojediněle, pocházející z vnitřního přesvědčení**

Další odborné vzdělávání **velmi časté, pocházející z vnitřního přesvědčení i vnějšího tlaku**

Motivační pobídky ze strany zaměstnavatele **malé**

Motivační pobídky ze strany zřizovatele **téměř žádné**

5

Prekážky v dalším vzdělávání

Nezastupitelnost při požadavku volna pro studijní účely **vysoká**

Stimulační (kariérní) nástroj pro zvyšování kompetencí a znalostí **chybějící**

Závěr

Práce definovala pojmy učitele praktického vyučování a odborného výcviku a uvedla, ve kterých oblastech středního školství se tato část učitelů nachází. Cílem bylo také sestavit konkrétní přehled a možnosti, za kterých je v současné době možné zahájit studium pedagogiky, případně jak si pedagogickou i odbornou kvalifikaci zvýšit. Novela školského zákona z roku 2023 zásadně zjednodušuje vstupní požadavky na pozici učitele odborného výcviku, a proto byl analyzován nový pojem s názvem *Instruktor odborného výcviku*. V závěru teoretické části byl uveden přehled současného věkového stavu učitelů ve středním školství. Stav v této oblasti je neutěšený, mladší zájemci se o tuto profesi nehlásí. Průměrná věková skladba učitelů ve středním odborném školství přesahuje 48 let. Praktická část práce předložila kvalitativní výzkum provedený metodou polostrukturovaného interview. Hlavním cílem bylo pomocí výzkumných otázek zjistit, jaký přístup, pohled a motivaci na další vzdělávání mají učitelé PV a OV. Výzkum obsahoval 13 hypotéz, které byly vyhodnoceny a analyzovány v závěru šetření. O možnosti využití studia pedagogiky v bakalářském studiu respondenti vědí, ale není až na výjimky využíváno. Systém platových tříd, který platí od roku 2005, neobsahuje v případě zvýšení pedagogické kvalifikace žádný kariérní nebo finanční posun. Tohoto paradoxu jsou si zkoumaní učitelé vědomi, a tak tuto možnost studia téměř nevyužívají. Uvítali by změnu v systému odměňování, která by měla obsahovat motivační a kariérní charakter. Z pohledu zvyšování odborné kvalifikace a kompetencí mají učitelé opačný přístup. Rádi využívají jakékoliv možnosti ke zvýšení svých vědomostí a znalostí, převážně formou informálního vzdělávání.